

ภาคทฤษฎี

บทที่ 1 การประกันชีวิต

มนุษย์ทุกวันนี้ต้องเผชิญอันตรายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน อันตรายส่วนใหญ่เกี่ยวกับโรคร้ายและอุบัติเหตุที่นานาประการ ทั้งจะเห็นได้ว่าแพทย์มักจะพบโรคใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุไม่เว้นแต่ละวัน ดังนั้นตราบไคที่ยังไม่สามารถเอาชนะภัยอันตรายเหล่านี้ได้ มนุษย์ก็ย่อมมีความหวาดกลัวเพราะไม่แน่ว่าภัยจะเกิดแก่ตนหรือแก่ครอบครัวของตนเมื่อใด หัวหน้าครอบครัวย่อมมีความห่วงใยในความเป็นอยู่ของบุคคลในครอบครัว และขณะเดียวกันก็เป็นห่วงชีวิตของตัวเองด้วยว่าอาจประสบเคราะห์กรรมทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ เช่น ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยจนทุพพลภาพเป็นผลให้ผู้ที่อยู่ในความอุปการะต้องขาดที่พึ่ง นอกจากนี้บางคนก็กลัวว่าเมื่อถึงวัยชราตนจะได้รับความทุกข์ยากลำบาก ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเตรียมตัวไว้ก่อนที่ภัยจะมาถึง โดยบรรดาบุคคลที่ตกอยู่ในภัยอันตรายประเภทเดียวกันต่างร่วมกันสะสมเงินไว้คนละเล็กละน้อย ซึ่งเมื่อรวมกันเข้าแล้วเป็นเงินก้อนใหญ่จำนวนหนึ่ง เมื่อมีภัยอันตรายดังกล่าวก่อขึ้นแก่บุคคลใดในกลุ่มนั้นก็จะได้รับการบรรเทาความเสียหายจากเงินที่ร่วมกันสะสมไว้ในวันนั้น วิธีการเช่นนี้แหละที่เรียกว่า “การประกันชีวิต” ซึ่งถูกจัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงค่าแห่งชีวิตมนุษย์เป็นสำคัญ

การประกันชีวิตกับความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและชีวิตมนุษย์

การประกันชีวิตเป็นผลสืบเนื่องมาจากความสำคัญของการสร้างความมั่นคงของสังคมซึ่งมีพัฒนาการจากการเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการร่วมทุกข์ร่วมสุขและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคคลในสังคม เพราะสังคมก็คือองค์การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกัน โดยช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน บุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกันต้องถ่ายเทการได้และเสียของภัยที่เกิดขึ้น

เมื่อผู้ใดได้รับความเสียหายจากภัยสังคม รัฐก็มีหน้าที่เข้าช่วยเหลือโดยหาทางขจัดภัย หรือช่วยบรรเทาความเดือดร้อนนั้น และต้องรับผิดชอบโดยตรงในอันที่จะช่วยคำจนให้สังคมคงอยู่ได้อย่างปกติ

กิจการประกันภัยนั้นรัฐควรเข้าจัดทำเสียเองเช่นเดียวกับในบางประเทศ ซึ่งโดยวิธีการนี้สมาชิกของสถาบันจะได้ผลตอบแทนโดยตรง แต่มีหลักที่รับปฏิบัติกันทั่วไปว่าหน้าที่เช่นนี้อาจปล่อยให้ประชาชนทำกันเองได้ โดยรัฐเพียงแต่เข้าช่วยเหลือและสอดส่องดูแลเท่านั้น การกระทำโดยสถาบันเอกชนอาจมีผลดีเช่นเดียวกับที่รัฐทำเอง หรืออาจจะดีกว่าก็ได้ การดำเนินวิสาหกิจโดยเอกชนนี้อาจมีการป้องกันทุจริตได้ดีกว่า และเป็นการประหยัดกว่ารัฐจัดทำเองด้วยซ้ำ กิจการที่เกี่ยวกับการประกันสังคม รัฐจะเข้าทำในเฉพาะบางอย่างที่เห็นว่าจำเป็น โดยมุ่งจะให้เกิดการประหยัด มีสมรรถภาพและยุติธรรม เช่น การประกันการว่างงาน ความชรา มารดาและเด็ก เป็นต้น การประกันแบบต่าง ๆ เหล่านี้มีความยุ่งยากและเป็นภาระหนัก การจัดทำมีความมั่นคงแก่สังคมในทางอื่น ๆ นอกจากนั้น อาจให้เอกชนจัดทำเองได้ เพราะถ้ารัฐเข้าจัดทำอาจไม่ประหยัดและมีประสิทธิภาพน้อยกว่า อีกประการหนึ่งการปล่อยให้เอกชนทำกันเองก่อให้เกิดความสำนึกถึงภัยว่ามีผลร้ายเพียงใด และควรจะหลีกเลี่ยงอย่างไรจึงจะเสียหายน้อยที่สุด เพราะตามธรรมดาแล้วคนเราเมื่อรู้ว่าตัวคนไม่หลีกเลี่ยงก็ต้องรับผิดชอบต่อกันที่เกิดขึ้น จึงทำให้รัฐจักรมีกระวังและกระตือรือร้นในอันที่จะใช้สติปัญญาเพื่อป้องกันมิให้ภัยเกิดขึ้น ซึ่งถ้ารัฐเข้าทำอาจไม่ได้ผลดังกล่าว แต่รัฐก็ควรช่วยประชาชนในการจัดตั้งสถาบันการประกันชีวิตโดยเอกชนขึ้น โดยให้ประชาชนร่วมกันสร้างควมคุ้มครองในรูปแบบประกัน แทนการเรียกเก็บภาษีอากรสถาบันประกันชีวิตโดยเอกชนเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่แน่ว่าภัยจะเกิดเมื่อไร (Uncertainty) และแก่ผู้ใด เช่น ความเจ็บป่วย การตายเพราะความชราตามธรรมชาติเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าจะเกิดแก่มนุษย์ทุกคนในบั้นปลายชีวิต แต่การมรณะก่อนถึงเวลาอันสมควรเป็นภัยอย่างหนึ่ง ผลของภัยนั้นก็คือการสูญเสียรายได้หรือความสามารถทางเศรษฐกิจของผู้มรณะ ซึ่งไม่แต่จะเป็นภัยแก่ตัวบุคคลโดยเฉพาะเท่านั้น ยังเป็นภัยแก่สังคมซึ่งต้องสูญเสียแรงงานและตัวจักรกลแห่งสังคมไปอีกด้วย

รัฐกับการประกันชีวิต

การประกันชีวิตเป็นการประกันสังคม ซึ่งตามหลักการแล้วเป็นหน้าที่ของรัฐ คือรัฐเป็นสถาบันที่จะต้องอำนวยความสะดวกและความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยช่วยให้ประชาชนมีชีวิตอยู่ได้โดยมีรายได้ที่พอสมควร มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์และมีงานให้ทำเป็นต้น รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องสอดส่องดูแลไม่ให้ประชาชนออกอยาก เช่น คนชราหรือผู้ทุพพลภาพ รัฐจะต้องจัดให้มีรายได้ การสร้างความมั่นคงให้แก่สังคมก็เป็นหน้าที่ของรัฐ และให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการกระทำของรัฐโดยทั่วหน้ากัน แต่ประชาชนก็ต้องพยายามช่วยตนเองด้วย เช่น มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และออมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อเกิดความจำเป็นในอนาคตเพื่อครอบครัวจะได้ไม่เดือดร้อน แต่การออมทรัพย์ทำได้ในบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น เพราะความสามารถในการหารายได้ไม่เท่ากัน ผู้มีรายได้เกินรายจ่ายสามารถจะเก็บออมเงินบางส่วนไว้ได้ แต่คนส่วนมากก็มีรายได้พอเลี้ยงชีพไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น ไม่สามารถออมทรัพย์ได้ ดังนั้นการออมทรัพย์จึงเป็นการยากสำหรับบุคคลเหล่านี้ที่ไม่สามารถสร้างฐานะเพื่อเผชิญภัยที่จะเกิดแก่ชีวิตและร่างกายในอนาคตได้ ด้วยเหตุนี้คนที่ฉลาดจึงได้คิดเล็งวิธีการเก่า ๆ และคำนึงตามระบบการที่สร้างขึ้นใหม่ โดยกระทำการที่เรียกว่า “การออมร่วมกัน เพื่อประโยชน์ร่วมกัน” เป็นการสำนึกถึงหน้าที่ต่อตนเองและสังคม โดยการเก็บเงินจากบรรดาสมาชิกครั้งละเล็กละน้อย เพื่อชดเชยให้แก่สมาชิกที่ได้รับเคราะห์ร้ายจากภัยซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการประกันชีวิตมีมูลฐานมาจากความเข้าใจและคำนึงถึงความสำคัญของชีวิตและคุณค่าทางเศรษฐกิจของมนุษย์ วิธีการของมนุษย์เพื่อเผชิญกับภัยทางสังคม ก็คือการประกันชีวิต ซึ่งทำกันในรูปแบบสัญญาที่องค์การสถาบันและมนุษย์ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อถ่ายเทภัยทางสังคมอันหมายถึงภัยที่จะเกิดแก่ร่างกายของมนุษย์ ทำให้ต้องสูญเสียชีวิตหรืออำนาจในทางเศรษฐกิจ เช่น ทุพพลภาพ เพื่อให้สามารถเผชิญกับภัยนั้นได้ หรือเพื่อหารายได้ในระยะเวลาที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้โดยปกติ เช่น ชรา หรือเจ็บป่วย เป็นต้น

สถาบันการประกันชีวิตโดยเอกชนในรูปแบบบริษัทประกันชีวิตนั้น มีหน้าที่ไม่จำกัดอยู่เพียงแต่ว่าบริษัทต้อง สามารถชด ใช้ค่าเสียหาย แก่ผู้เอาประกัน ได้เมื่อ มีการ เรียกร้อง หรือสามารถมีผลกำไรจากค่าเงินธุรกิจเท่านั้น หน้าที่ของบริษัทก็เหมือนกับนักบิน ซึ่ง นอกจาก มีหน้าที่ขับเครื่องบินแล้ว ยังจะต้องให้ความ ปลอดภัย แก่ชีวิตของ ผู้โดยสาร อีกด้วย ดังนั้นหน้าที่ของบริษัทก็ต้องสามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้เอาประกันทุกคนว่าสามารถ ให้ความ ค้ำประกันแก่ผู้เอาประกันได้ตลอดเวลาด้วย นอกเหนือจากนั้น กิจการประกันชีวิตมิได้มีอยู่เฉพาะ ความคุ้มครองที่บริษัทจะให้แก่ผู้เอาประกันเท่านั้น การประกันชีวิตจะต้องมีลักษณะสำคัญ อีก ๒ ประการ คือ

ก. ช่วยให้เกิดการออมทรัพย์ (Saving)

ข. ช่วยให้มีการลงทุน (Investment)

คนทุกคนที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจต่างก็มีสิทธิที่จะประกันชีวิตได้ คุณค่าทาง เศรษฐกิจของบุคคลใด ได้แก่ความสามารถในการหารายได้ของบุคคลนั้น ในการประกัน ชีวิต มูลค่าของการประกันของผู้เอาประกันมิได้วัดจากค่าทางเศรษฐกิจของผู้เอาประกัน เท่านั้น ยังต้องรวมถึงความรับผิดชอบที่ผู้เอาประกันพึงมีต่อครอบครัวของเขาก็คือ จำนวนเงินที่เอาประกัน และการกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตัวเราเองสามารถกำหนดได้ โดยไม่มีใครกีดกัน ทราบไหมที่เราพิสูจน์ได้ว่าเราสามารถส่งเบี้ยประกันได้ตลอดระยะเวลา ที่กำหนดไว้

การประกันชีวิตในรูปแบบของสัญญาที่องค์การสถาบัน และผู้ที่อยู่ในสังคมร่วม กันจัดทำขึ้นเพื่อถ่ายเทภัยทางสังคม (Social Hazards) นั้น ทำให้ผู้ประสบภัยไม่ต้องรับ ภาระหกรวมผู้เดียวเช่นแต่ก่อน สัญญาการประกันชีวิตได้แก่การกระทำค้างที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘๖๑ และ มาตรา ๘๘๘ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า “การประกันชีวิต คือสัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกัน ภัย หรือแก่ผู้สืบสิทธิของเขาในเมื่อผู้เอาประกันภัยหรือถูกเอาประกันชีวิตไว้ได้ตาย หรือ ยังมีชีวิตอยู่จนถึงเวลาอันได้ตกลงตามกำหนดไว้ และผู้เอาประกันภัยตกลงส่งเบี้ยประกัน

ในการนี้” ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการประกันชีวิตมีลักษณะที่ว่า ผู้เอาประกันจะต้องฝากความหวังไว้กับบริษัทประกันชีวิต ในการที่จะรับประโยชน์และสิทธิต่าง ๆ เมื่อเกิดภัยขึ้นแก่ตน หรือครอบครัวก็จะได้รับการชดใช้ความเสียหายจากบริษัท และเนื่องจากการประกันชีวิตมีลักษณะเป็นการประกันสังคม ดังนั้นบริษัทผู้รับประกันจึงไม่อาจบอกเลิกสัญญาประกันชีวิตได้ เว้นแต่ผู้เอาประกันจะบอกเลิกเอง และผู้เอาประกันมีสิทธิขอกู้เงิน, ใ้ถอนเงิน หรือเปลี่ยนแปลงสัญญาได้ แต่ทั้งนี้ผู้เอาประกันจะถือโอกาสกระทำการอันใดที่ผิดทำนองคลองธรรมหรือเอาเปรียบบริษัทโดยมิชอบหาได้ไม่ ดังนั้นหลักของการประกันชีวิตจึงต้องอาศัยความสุจริตต่อกันเป็นสำคัญ โดยผู้เอาประกันจะต้องแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้บริษัททราบ และบริษัทก็ต้องประกอบกิจการเพื่อประโยชน์ของผู้เอาประกันอย่างแท้จริง

การประกันภัยกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติ

ปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศก็คือ “เงินทุน” ในประเทศที่เจริญแล้ว เราจะเห็นว่า การระดมทุนจากประชาชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติ สถาบันการประกอบพาณิชย์ที่นับได้ว่าเป็นแหล่งสำคัญในการระดมทุนก็คือสถาบันการธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการประกันภัย

ถ้าเรามองดูอย่างผิวเผิน โดยเฉพาะในประเทศไทย จะรู้สึกว่าการธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญแหล่งหนึ่งเกี่ยวกับการให้และขยายเครดิต ความจริงการประกันภัยมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการธนาคารพาณิชย์ สำหรับประเทศที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา การประกันภัยถือได้ว่าเป็นแหล่งการระดมเงินทุน ซึ่งได้จากการออมทรัพย์ของประชาชนในจำนวนที่ไม่น้อยกว่าการธนาคารพาณิชย์และสามารถนำเงินเหล่านั้นไปลงทุน เพื่อช่วยพัฒนา เศรษฐกิจ ของประเทศ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป โดยที่บริษัทประกันภัยแต่ละบริษัทก็จะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนดังกล่าวด้วย

ลักษณะการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์กับบริษัทประกันภัยมีข้อแตกต่างกันมาก กล่าวคือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์อาจแบ่งออกเป็น ๒ พวกใหญ่ คือ พวกแรกได้แก่พวกนักธุรกิจ บุคคลเหล่านี้นำเงินไปฝากธนาคารก็เพื่อประโยชน์ในด้านการความสะดวกเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงินจำนวนมากๆ ปลอดภัยจากการโจรกรรม รวมทั้งเพื่อหวังขอเครดิตจากธนาคารและค้าประกันในภายหน้าเท่านั้น จำนวนเงินที่ฝากนั้นย่อมมีการฝาก-ถอนเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ ไม่มีลักษณะแห่งการออมทรัพย์ ส่วนบุคคลจำพวกหลังได้แก่บรรดาผู้มีรายได้อ่อนข้างสูง เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายใช้สอยในจำนวนเงินที่ค่อนข้างมากก็จะนำมาฝากไว้กับธนาคารเพื่อความปลอดภัยแห่งทรัพย์ และหวังดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนตามสมควร หน้าที่ของธนาคารในส่วนที่เกี่ยวกับการรับฝากเงินนั้นก็เพียงเพื่อเป็นผู้รักษาเงินจำนวนดังกล่าวให้ปลอดภัย ไม่สูญหาย และสามารถที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ฝากได้เมื่อถูกเรียกร้องหรือครบกำหนดแล้วแต่กรณี จากทกล่าวมาแล้วพอจะเห็นได้ว่าผู้ที่จะใช้บริการของธนาคารนั้นย่อมมีจำนวนจำกัด กล่าวคือ จะต้องเป็นพ่อค้าหรือนักธุรกิจ หรือผู้มีเงินเหลือใช้มาก ๆ เท่านั้น อีกประการหนึ่ง คนส่วนมากเป็นพวกทำงาน และมีเงินพอกินพอใช้ แม้จะมีเงินเหลือบ้างเขาก็เก็บไว้ไม่นำไปฝากธนาคาร เพราะการฝากแต่ละครั้งนั้นต้องมีจำนวนมากพอ และมีวิธีการยุ่งยาก ดังนั้นธนาคารจึงได้รับเงินฝากจากประชาชนเป็นส่วนน้อยและอยู่ในวงแคบ

เราหันกลับมามองในด้านบริษัทประกันภัย จะเห็นได้ว่าทุกคนย่อมติดต่อกับบริษัทได้โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ตัวอย่างง่าย ๆ ก็เห็นจะได้แก่บริษัทประกันชีวิต ประชาชนทุกคนที่มีเงินเพียงเล็กน้อยก็สามารถที่จะเอาประกันชีวิตได้ตามควรแก่อัศภภาพ ถ้ามีเงินเหลือมากก็อาจซื้อการประกันชีวิตตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม การประกันชีวิตนี้ย่อมมีทั้งลักษณะการออมทรัพย์และการลงทุนในตัว คือ ผู้เอาประกันจ่ายเงินออมของตนให้แก่บริษัทรับประกันในรูปของเบี้ยประกัน และบริษัทประกันภัยเป็นผู้กระทำหน้าที่ในการลงทุนแทน เมื่อบริษัทประกันภัยสามารถรวบรวมเงินเป็นจำนวนมาก และมีความรู้ความชำนาญในการลงทุนตามหลักการที่ดีแล้ว ย่อมมีส่วนช่วยในการลงทุนในสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอันเป็นส่วนรวมได้

สำหรับค้ำผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยเพียงแต่จ่ายเงินค่าเบี้ยประกันจำนวนเล็กน้อย ก็สามารถได้รับความคุ้มครองจากบริษัทในจำนวนเงินที่สูงกว่ามาก ทั้งนี้ นับแต่วันที่ได้จ่ายเบี้ยประกันภัยแก่บริษัท ถ้ามองในแง่ของ “ความคุ้มครอง” แล้ว ผู้ฝากเงินกับธนาคารจะไม่มีโอกาสได้รับความคุ้มครองทั้งนี้เลย การจ่ายเงินแต่น้อยและได้รับความคุ้มครองมหาศาลเช่นนี้เป็นลักษณะพิเศษของกิจการประกันภัยซึ่งแตกต่างไปจากการธนาคาร ทั้งนี้ความรับผิดชอบของบริษัทประกันภัยอันมีต่อผู้เอาประกันภัยกับที่ธนาคารมีต่อผู้ฝากเงินนั้นย่อมต่างกัน ธนาคารรับผิดชอบต่อผู้ฝากก็เฉพาะในวงเงินที่ฝากบวกด้วยดอกเบี้ยที่สัญญาว่าจะจ่ายให้ และไม่มีผลประโยชน์สิ่งอื่นใดนอกจากที่กล่าว แต่บริษัทประกันภัยนั้นต้องพร้อมเสมอที่จะจ่ายเงินคืนให้แก่ผู้เอาประกันในรูปแบบของมูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ และในขณะเดียวกันต้องพร้อมที่จะจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับผลประโยชน์ หากว่าได้เกิดภัยขึ้นดังที่ระบุไว้ในสัญญา ซึ่งบางครั้งมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินเบี้ยประกัน หรือเงินสำรองหรือมูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ที่ผู้เอาประกันมีอยู่กับบริษัทในขณะนั้น ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบของบริษัทประกันภัยย่อมมีมากกว่า และมีความไม่แน่นอนด้วย เพราะฉะนั้นเทคนิคในการลงทุนของระบบการธนาคารและระบบกิจการประกันภัยแม้จะมีส่วนคล้ายคลึงอยู่บ้าง แต่ก็มีส่วนแตกต่างอยู่มาก

ประเทศที่กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเช่นประเทศไทย จะขาดเสียซึ่งการลงทุนมิได้ แต่การลงทุนนั้นควรจะได้มาจากส่วนการออมทรัพย์ของประชาชนเป็นประการสำคัญ เราจะอาศัยการลงทุนโดยรัฐบาลแต่เพียงผู้เดียวมิได้ เพราะอาจก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้ออันเป็นผลมาจากการใช้งบประมาณขาดดุล หรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐในอัตราและจำนวนที่สูง ทั้งนี้ สถาบันการออมทรัพย์ที่ดีที่สุดสำหรับชนทุกชนทุกวัยก็คือบริษัทประกันภัยดังกล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้นประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ จำต้องให้ความสนใจแก่ระบบการธนาคารและระบบกิจการประกันภัยเท่าเทียมกัน จะต้องให้ระบบทั้งสองเจริญก้าวหน้าควบคู่กันไป เพื่อที่จะสามารถระดมทุนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

การประกันภัยคืออะไร

ผู้ที่ไม่เข้าใจในหลักการประกันภัย มักจะเข้าใจว่าการประกันภัยนั้นก็คือการพนันขันต่อ หรือการเสี่ยงโชคระหว่างผู้รับประกันกับผู้เอาประกันภัยเกี่ยวกับภัยที่เขาประกันไว้ ถ้าเกิดภัยขึ้นในระหว่างที่สัญญายังมีผลบังคับอยู่ผู้เอาประกันภัยก็เป็นผู้ได้ ส่วนผู้รับประกันเป็นผู้เสีย โดยทางกลับกัน ถ้าไม่มีภัยเกิดขึ้นผู้เอาประกันก็เป็นผู้เสีย ส่วนผู้รับประกันเป็นผู้ได้ เพราะได้รับเบี้ยประกันจากผู้เอาประกัน โดยไม่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากไม่มีความเสียหายใด ๆ อันเกิดจากการนั้น

การประกันภัยที่แท้จริง เป็นการเฉลี่ยภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในลักษณะการเสี่ยงภัยชนิดเดียวกันและร่วมกัน ไม่ว่าจะภัยนั้นจะเป็นภัยตามธรรมชาติหรือเพราะสภาพสังคมก็ตาม ทั้งนี้เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของบุคคลผู้ประสบเคราะห์กรรมเนื่องจากภัยนั้น และเพื่อให้บุคคลนั้นสามารถกลับคืนสู่สภาพดั้งเดิมเหมือนหนึ่งมิได้รับความเสียหายใด ๆ เนื่องจากภัยดังกล่าว

หลักการประกันภัยที่แท้จริง จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกำไรหรือผลประโยชน์ใด ๆ แก่ฝ่ายใด ฉะนั้นจึงแตกต่างกับการพนันขันต่อ ซึ่งมีทั้งฝ่ายผู้ได้และผู้เสียควบคู่กันไปเสมอ ที่ว่าการประกันภัยไม่ยอมให้เกิดผลกำไรแก่ฝ่ายใดนั้นหมายความว่า การจ่ายค่าสินไหมทดแทนนั้นจะจ่ายเท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้เป็นหลักของการประกันภัยอันหนึ่งที่ต้องการป้องกัน (Prevention) อันเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้เอาประกัน ตัวอย่างเช่น ค่าก่อสร้างบ้านหลังหนึ่งราคา ๕๐,๐๐๐ บาท แม้จะเอาประกันอัคคีภัยไว้ ๒๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อเกิดไฟไหม้หมด บริษัทจะจ่ายให้เพียงเท่าความเสียหายจริงคือ ๕๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้เอาประกันถือเอาประโยชน์จากการประกัน โดยทำการเอาประกันภัยไว้สูงกว่ามูลค่าของทรัพย์สินเป็นจริง (Over Insurance) และทำลายทรัพย์สินนั้นเพื่อหวังค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนเงินที่เขาประกันภัยไว้ในกรมธรรม์

ผู้ที่จะเอาประกันได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่ตกอยู่ภายใต้การคุ้มครองของภัย การประกันภัยเป็นการโอนภัยที่จะเกิดขึ้นมารวมอยู่ในส่วนกลาง คือบริษัทรับประกัน แต่มิได้

หมายความว่า การประกันภัยจะทำให้ภัยนั้นหมดสิ้นไปหรือป้องกันภัยมิให้เกิดขึ้น วิธีการ
ดังนั้นเพียงเพื่อโอนภัยเหล่านั้นมายังส่วนกลาง และบริษัทก็จะเป็นผู้เฉลี่ยภัยดังกล่าวไปยัง
กลุ่มคนที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของภัยประเภทเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อมิให้กลุ่มคนดังกล่าวมาคอย
เป็นห่วงเคียวคร้อนโดยไม่ทราบว่าเมื่อใดภัยนั้นจะเกิดขึ้น และทำลายความมั่นคงของตนเอง
เมื่อทุกคนเอาประกันภัยไว้ก็จะรู้สึกสบายใจ เพราะตนทราบว่าจะได้รับค่าสินไหมทดแทนจาก
บริษัทประกันภัย หากมีความเสียหายจากภัยที่ตนกำลังหวั่นเกรงอยู่ในขณะนั้น โดยเพียงแค่
เสียค่าเบี้ยประกันให้แก่กองกลาง คือบริษัทประกันภัยแต่เพียงจำนวนเล็กน้อยซึ่งตนสามารถ
รับภาระได้

เงื่อนไขการประกันชีวิต

เงื่อนไขของการประกันชีวิตอาจสรุปได้ดังนี้

- ก. Cancellation คือผู้รับประกันจะบอกเลิกสัญญาได้
- ข. Suicide ถ้าผู้เอาประกันกระทำอัตวินิบาตกรรมบริษัทไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าทด
แทนเช่นเดียวกับการกระทำอื่น ๆ ของผู้เอาประกันในกรณีที่สัญญาระบุห้ามไว้
- ค. Incontestability ทั้งสองฝ่ายจะโต้แย้งข้อสัญญาในภายหลังไม่ได้
- ง. Misrepresentation ทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน

ประวัติความเจริญของการประกันชีวิต

ประกันชีวิต มิใช่เป็นคำใหม่ มีผู้รู้จักใช้กันมานานแล้ว ความคิดในเรื่อง
การให้ความช่วยเหลือเมื่อมีภัยก็เนื่องมาจากความเห็นอกเห็นใจกัน เนื่องจากความเจริญ
ของสังคมและศาสนา ถึงแม้หลักฐานที่แสดงถึงวิวัฒนาการของการประกันภัยจะหาได้ยาก
ก็ตามแต่เราก็จะทราบได้จากหลักฐานอันมีเป็นส่วนน้อย ซึ่งจะแบ่งเป็นสมัย ๆ ดังนี้

- ๑. สมัยโบราณ ได้แก่การกระทำของจีน อียิปต์ อินเดีย
- ๒. ถัดจากสมัยโบราณเล็กน้อย อันเป็นยุคสมัยของพวกโรมันซึ่งเป็นสมัยกลาง
- ๓. ยุคปัจจุบัน

การประกันชีวิตทั้ง ๓ ยุคนั้นไม่มีอะไรต่างกันมากนัก เพราะว่าอยู่ในหลัก การอันเดียวกัน คือ การบรรเทาทุกข์ทางการเงิน ในสมัยแรก ๆ กิจการดำเนินไปในรูปแบบ สมาคมสงเคราะห์ซึ่งมีวัตถุประสงค์ช่วยบุคคลภายในกลุ่ม หรือในหมู่บ้านเดียวกัน หรือเพื่อ ปฏิบัติภารกิจทางศาสนา โดยเก็บเงินจากสมาชิก เช่นพวกกรีกในสมัย ๓๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งมุ่งปฏิบัติการตามหลักศาสนามากกว่าอย่างอื่น ต่อมาในสมัยโรมันได้มีการตั้งกิจการประกัน ชีวิต ซึ่งดำเนินงานในรูปแบบสมาคม Collegia การดำเนินงานของสมาคมนี้เป็นรากฐานของ การประกันชีวิตอันหนึ่ง กล่าวคือได้มีการรวบรวมเงินไว้สมทบในการฉาปนกิจ และสำหรับ เพื่อการเจ็บป่วยของสมาชิกและบุคคลผู้มีเคราะห์กรรมต่าง ๆ ปรากฏว่าได้รับความนิยม จากประชาชนมากจนต้องมีการตรากฎหมายไว้ ซึ่งบัญญัติว่า สมาชิกจะถูกตัดจากสมาชิกภาพ และไม่ได้รับความช่วยเหลือถ้าไม่จ่ายเงินค่าบำรุง หรือความมรณะนั้นเกิดจากการกระทำ อักตวินิบาตกรรม และยังระบุไว้ให้สมาชิกอ่านข้อสัญญาโดยละเอียดเสียก่อน เพื่อมิให้เกิดข้อ พิพาทในอนาคต ถ้ามีข้อสงสัยให้ไต่ถามโดยทันที เช่น ในสมัยจักรพรรดิ Hadrian แห่ง เมือง Lanuvium ในปี ค.ศ. ๑๐๐ ซึ่งระบุในกฎหมายว่า “บุคคลใดก็ตามที่เป็นสมาชิก ของสมาคมจะต้องอ่านข้อความในสัญญาให้เข้าใจถ่องแท้เสียก่อน เพื่อจะได้ไม่ต้องมาฟ้อง ร้องในภายหลัง หรือเพื่อจะได้ไม่เป็นข้อที่ทนายจะมาได้เพียงในอนาคต” และยังระบุ ไว้ด้วยว่า “บุคคลใดที่ทำลายตัวเองไม่ว่าโดยวิธีใด ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชดเชยใช้เงิน จากสมาคม”

ในสมัยกลาง การประกันชีวิตได้แพร่หลายเข้ามาในยุโรป และมีความเจริญ มากมีวิธีการคล้ายคลึงกับปัจจุบัน มีการประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ การประกันสุขภาพ และอนามัย นอกจากนี้ ยังมีความก้าวหน้าไปอีกโดยผู้รับประกันจะยอมจ่ายค่าเสียหายจาก อักตวินิบาตกรรม เมื่อปศุสัตว์ตายหรือถูกโจรกรรม นอกจากนี้เราก็ค้นหาหลักฐานได้ยากเป็น ระยะเวลาหลายร้อยปีก่อนมา แต่ในเวลาเดียวกัน การประกันประเภทอื่น ๆ ก็เจริญคู่มากับการ ประกันชีวิตด้วย ซึ่งมีความเจริญมาตั้งแต่ครั้งอดีต ยกเว้นการประกันอักตวินิบาต ซึ่งเริ่มมี หลังจากได้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ในกรุงลอนดอนในปี ค.ศ. ๑๖๖๖

หลักฐานที่พอเชื่อถือได้ว่า ผู้รับประกันที่เป็นเอกชนได้ประกอบการประกันชีวิตมาแต่ศตวรรษที่สิบสี่ แต่มีน้อยมาก และธุรกิจก็เข้าไปโดยนาน ๆ ครั้งหนึ่ง ต่อมาก็ถูกห้ามในอิตาลีจากเหตุผลที่ว่า การประกันชีวิตเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมเพราะเป็นการเอาชีวิตมนุษย์มาเป็นเดิมพัน และประเทศอื่นก็ออกกฎหมายห้ามประกอบการประกันชีวิตโดยเหตุผลเดียวกันเช่น ในฝรั่งเศสไม่ยอมให้มีการประกันชีวิตจนกระทั่ง ค.ศ. ๑๘๒๐

Emerigon เขียนไว้ในปี ค.ศ. ๑๗๘๓ โจมตีการประกันชีวิตว่าเป็นการพนัน โดยกล่าวว่า “การพนันซึ่งถูกเรียกอย่างไม่ถูกต้องว่าเป็นการประกันนั่นเอง” เพราะการประกันเป็นการที่ราคามนุษย์ที่ไม่อาจประมาณค่าได้”

Pothier เขียนราว ๆ ปี ค.ศ. ๑๗๖๐ มั่นใจว่า การประกันชีวิตนั้นขัดกับศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะลักษณะที่สำคัญของสัญญาประกันที่ว่าผู้เอาประกันรับภาระที่จะจ่ายค่าที่ประมาณขึ้นของสิ่งที่เอาประกัน คือ ชีวิตของเสรีชน อันเป็นสิ่งหนึ่งที่ไม่อาจจะตีราคาได้เช่นนี้ จึงไม่อาจที่จะมีผลเป็นสัญญาประกันได้ แต่ท่านผู้นี้ยอมรับว่าการประกันชีวิตของทาส รวมทั้งการประกันชีวิตของผู้ถูกกักตัวไว้เอาค่าไถ่และของผู้ถูกลักพาตัว อันตรายที่จะเกิดระหว่างการเดินทางกลับบ้าน โดยผู้รับประกันสัญญาจะจ่ายเงินค่าไถ่นั้นให้ถ้าผู้ถูกกักตัวนั้นได้รับอันตรายระหว่างทางนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม

การประกันชีวิตนั้นไม่ปรากฏว่าถูกห้ามในประเทศอังกฤษ แต่ก็ไม่ได้รับความนิยมชมชอบจากประชาชนเท่าใดนัก เพราะไม่มีสมาคมเพื่อรับประกันเลย จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๗๐๖ เมื่อมีการตั้ง “Amicable Society for a Perpetual Assurance Office” นโยบายของสมาคมก็เพียงแต่ว่า จะเก็บเงินบริจากระหว่างปีจากสมาชิกทุกคนในจำนวนคงที่โดยไม่คำนึงถึงอายุหรือสภาพของสมาชิก และใช้เงินก้อนที่สะสมได้นี้จ่ายให้แก่ทายาทของสมาชิกที่ตายคามส่วนอันพอสมควร (ตามสัดส่วน) ของเงินก้อนนั้น แต่ในปี ค.ศ. ๑๗๓๔ สมาคมกำหนดว่าจำนวนเงินที่จะจ่ายให้แก่ทายาทของสมาชิกที่ตายนั้นจะไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ปอนด์ ถึงแม้จะมีเงื่อนไขเช่นนั้น ก็ยังไม่ทำให้สมาคมได้รับความนิยมจากประชาชน สมาคมแรกที่ตั้งขึ้นเพื่อประกันการสูญเสียชีวิต โดยมีหลักการอันเป็นรากฐานของการประกันชีวิตปัจจุบัน

คือ “Equitable Assurance Society of London” ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๗๖๒ สมาคมนี้นับเป็นสถาบันแรกที่กำหนดให้จ่ายเงินเบี้ยประกันเปลี่ยนไปตามอายุและสภาพของผู้เอาประกัน

นับตั้งแต่การก่อตั้งสมาคม Equitable Assurance Society of London การประกันชีวิตก็ได้รับการปรับปรุงดีขึ้นเรื่อย ๆ ตามแบบการอันทันสมัย และก่อตั้งบริษัทดำเนินการตามแนวนี้อีกหลายแห่งในอังกฤษ ซึ่งทำให้ธุรกิจแผ่ขยายกว้างขวางออกไปทั้งในประเทศและนอกประเทศ

การประกันชีวิตในสหรัฐอเมริกา

องค์การแรก ที่ตั้งขึ้นเพื่อประกันชีวิต ในสหรัฐก็คือสมาคมเพื่อประโยชน์ร่วมกันของพระนิกายเพรสบีเทอเรียน ซึ่งจัดขึ้นในปี ค.ศ. ๑๗๕๔ ในรัฐเพนซิลเวเนีย ได้มีบริษัทร่วมเจ้าของ (Mutual Company) เล็ก ๆ มากมายในแบบคล้าย ๆ กัน ถูกจัดตั้งขึ้นในปลายศตวรรษที่สิบแปดต้นศตวรรษที่สิบเก้า แต่การประกันชีวิตยังมีความสำคัญน้อย และธุรกิจก็มีขนาดเล็ก

ในปี ค.ศ. ๑๘๑๕ ศาลรัฐแมสซาชูเซตส์ ได้ตัดสินว่าสัญญาประกันชีวิตมีความสมบูรณ์ตามกฎหมาย (แม้ว่าการจะอ้างเอาศาลของฝรั่งเศสมาต่อสู้ว่า สัญญาประกันชีวิตนั้นผิดกฎหมาย เพราะ “เป็นการตีราคาชีวิตของเสรีชน อันมีค่าเหนือกว่าค่าใด ๆ” ดังนั้นสัญญาจึงเป็นการขัดต่อธรรมจรรยาและศีลธรรมอันดีของประชาชน)

แม้จะมีการตัดสินว่าการประกันชีวิตไม่ผิดกฎหมายก็ตาม แต่สัญญาประกันชีวิตก็ยังถูกระแวงสงสัย โดยนักศีลธรรม ซึ่งยังเห็นว่าการประกันชีวิตเป็นการแก่งกำไรชีวิตมนุษย์ การเจริญของกิจการประกันชีวิตเป็นไปอย่างเชื่องช้าจนกระทั่งราว ๆ ปี ค.ศ. ๑๘๕๐ เมื่อประชาชนในสหรัฐประสบความมั่งคั่งขึ้น และเห็นความจำเป็นที่ต้องสร้างความมั่นคงแก่ผู้ที่ตนต้องอุปการะเลี้ยงดู จึงหันมานิยมการประกันชีวิต ดังนั้น หลังจากปี ค.ศ. ๑๘๖๕ กิจการประกันชีวิตก็เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีหลายบริษัทตั้งขึ้นมาโดยมีเงินทุนไม่พอเพียง และบริหารงานอย่างเสี่ยงภัยและโดยวิธีการที่ไม่มั่นคง การปฏิบัติธุรกิจ

ที่เกิดความเสียหายเช่นนี้ ยังผลให้รัฐต้องออกกฎหมาย ควบคุมการประกันภัยเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลร้ายแก่ผู้เอาประกันภัยในอนาคต พร้อมกันนี้การประกันชีวิตก็มีความเจริญอย่างรวดเร็ว การกระทำการที่ไม่มั่นคงและไม่สุจริตก็เกิดความขึ้นมาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริษัทใหญ่ ความโลภในธุรกิจทำให้บริษัทประกันจ่ายค่านายหน้าในปีแรกเป็นจำนวนสูงอย่างไม่มีเหตุผล และให้คำสัญญาอย่างอื่น ๆ อีก ซึ่งบริษัทไม่สามารถที่จะรักษาสัญญาไว้ได้ ญาติพี่น้องของเจ้าหน้าที่ในบริษัทซึ่งไม่มีความชำนาญ ก็จะได้รับตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบโดยมีเงินเดือนสูง ๆ

การประกันชีวิตในประเทศไทย

การประกันชีวิตในประเทศไทยเริ่มมีการควบคุมเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และใน พ.ศ. ๒๔๗๓ มีบริษัทประกันภัยต่างประเทศได้รับอนุญาตให้ดำเนินการประกันชีวิตในประเทศไทยถึง ๔ บริษัท ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ มีเพิ่มอีกหนึ่งบริษัท แต่แล้วก็เลิกกิจการไป คงเหลือ ๔ บริษัทเช่นเดิม จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๑ จึงได้มีเพิ่มขึ้นอีกบริษัทหนึ่ง รวมเป็น ๕ บริษัทด้วยกัน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๑ จนถึงบัดนี้ ไม่มีบริษัทประกันภัยต่างประเทศเข้ามาดำเนินการประกันชีวิตในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกเลย และเมื่อเกิดสงครามขึ้นคราวที่แล้ว บริษัทประกันภัยต่างประเทศทั้ง ๕ บริษัทนั้นได้หยุดประกอบการประกันชีวิตในประเทศไทย จึงเป็นโอกาสให้คนไทยริเริ่มทำการประกันชีวิตขึ้น และได้มีบริษัทประกันชีวิตของคนไทยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ สองบริษัท คือ บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด และบริษัทไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด

ตลอดเวลาสงคราม โดยเฉพาะตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ถึง ๒๔๘๘ บริษัทประกันภัยที่ดำเนินการประกันชีวิตในประเทศไทย คงมีเพียงบริษัทไทย ๒ บริษัทที่กล่าวแล้วเท่านั้น เมื่อสงครามเลิกแล้วบริษัทต่างประเทศที่หยุดดำเนินการประกันชีวิตในประเทศไทยชั่วคราวได้กลับมาดำเนินการตามเดิมอีก แต่บริษัทที่เข้ามาดำเนินการใหม่ไม่มี คงมีแต่บริษัทที่เคยดำเนินการอยู่เมื่อก่อนสงครามเท่านั้น สำหรับบริษัทที่จุด

ทะเบียนในประเทศไทยนอกจาก ๒ บริษัทนั้นแล้ว ไม่มีบริษัทใดได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการประกันชีวิตอีก จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๙๑ จึงได้มีบริษัทไทยประสิทธิ์ประกันภัยและคลังสินค้าจำกัด และ พ.ศ. ๒๔๙๒ มีบริษัทนครหลวงประกันชีวิตอีกหนึ่งบริษัท รวมเป็น ๔ บริษัทด้วยกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ กระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศใช้เงื่อนไขควบคุมกิจการประกันภัยใหม่แทนเงื่อนไขฉบับเดิม

บริษัทประกันภัยต่างประเทศสองบริษัท ซึ่งดำเนินกิจการประกันชีวิตในประเทศไทยมาตั้งแต่แรก คือ บริษัทซันไลฟ์แอสซิวรันซ์จำกัดและบริษัทแมนูแฟกเจอร์โรอส์ไลฟ์อินซัวรันซ์จำกัดไม่พอใจเงื่อนไข ๆ ที่ประกาศใช้ใหม่นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อกำหนดให้วางหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นทุกปี ปีหนึ่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของเบี้ยประกันที่ได้รับในประเทศไทย จนกว่าหลักทรัพย์ที่วางจะรวมกันเป็นจำนวนหนึ่งล้านบาท ทั้งนี้ไม่ว่าบริษัทที่ดำเนินกิจการอยู่ก่อนหรือหลังวันประกาศใช้เงื่อนไขนั้น (ใน พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้มีการแก้ไขเงื่อนไขใหม่ เป็นให้วางหลักทรัพย์ ๑ ล้านบาทตั้งแต่แรกประกอบการเลยทีเดียว)

บริษัทต่างประเทศสองบริษัทนั้นอ้างว่า การจะนำข้อกำหนดในเงื่อนไขดังกล่าวออกใช้บังคับแก่บริษัทเป็นการไม่ชอบ เพราะบริษัททั้งสองดำเนินกิจการมาก่อนวันใช้เงื่อนไขนี้จึงไม่ควรใช้ย้อนหลัง แต่ทางการถือว่าการกำหนดให้ปฏิบัติดังกล่าวมิใช่เป็นการย้อนหลัง คือ มิได้บังคับให้วางหลักทรัพย์ ๑ ใน ๓ ของเบี้ยประกันที่เก็บได้ในปีที่แล้ว ๆ มาด้วย คงบังคับแต่ในปีต่อไปหลังจากวันประกาศใช้เงื่อนไขนั้นแล้วเท่านั้น เมื่อบริษัททั้งสองไม่พอใจ จึงได้ถอนตัวออกจากประเทศไทยในปลายปี ๒๔๙๒ นั้น

การถอนตัวของบริษัทต่างประเทศทั้งสองนั้น เข้าใจว่าเป็นเหตุซึ่งทำให้ประชาชนหันมานิยมบริษัทประกันชีวิตที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย และปรากฏว่าหลังจากนั้นได้มีบริษัทประกันชีวิตเกิดขึ้นอีกเป็นอันมาก คือใน พ.ศ. ๒๔๙๓ มีหนึ่งบริษัท คือ บริษัทอากเนย์ประกันภัย จำกัด และ พ.ศ. ๒๔๙๔ มีเกิดขึ้นใหม่อีกถึง ๖ บริษัท และมีท่าทีจะเกิดขึ้นต่อไปอีกหลายบริษัท แต่รัฐบาลในสมัยนั้นเห็นว่าเท่าที่ได้อนุญาตไปมีจำนวนมาก

พอควรอยู่แล้ว กระทรวงพาณิชย์จึงได้ประกาศอนุญาตให้มีบริษัทประกันชีวิตเกิดขึ้นอีก ในปัจจุบันมีบริษัทประกันภัยที่ประกอบการประกันชีวิตในประเทศไทย ๑๒ บริษัท มีรายชื่อ ตามลำดับวันที่ได้รับอนุญาตดังนี้

๑. บริษัทไชน่าอินเทอร์โรเตอร์ส จำกัด
๒. บริษัทอเมริกันอินเทอร์แนชชันแนลแอสซิวรันส์ จำกัด
๓. บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด
๔. บริษัทไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด
๕. บริษัทไทยประสิทธิ์ประกันภัยและคลังสินค้า จำกัด
๖. บริษัทอากเนย์ประกันภัย จำกัด
๗. บริษัทเมืองไทยประกันชีวิต จำกัด
๘. บริษัทอินเทอร์แนชชันแนลไลฟ์ แอสซิวรันส์ (ประเทศไทย) จำกัด
๙. บริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย จำกัด
๑๐. บริษัทกรุงสยามประกันชีวิต จำกัด
๑๑. บริษัทประกันชีวิตศรีอยุธยา จำกัด
๑๒. บริษัทประกันชีวิตบูรพา จำกัด

